

NUMĂRUL 10 BANȚI

ABONAMENTELE

In țară, pe an 30 lei

„ străinătate 40 „

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOAIAZĂ

REDACTIA

No. 3 — STRADA CLEMENTEI — No. 3

EPOCA

NUMĂRUL 10 BANȚI

ANUNCIURILE

Pagina III-a, linia 30 banți

„ IV-a, „ 15 „

INSERȚIUNI și RECLAME, linia corp 8, 2 lei

ADMINISTRAȚIA

No. 3 — STRADA CLEMENTEI — No. 3.

TRĂDAREA GUVERNULUI STURDZA

O SCRISOARE A PROTOPOPULUI VOINA

O SCRISOARE A MITROPOLITULUI MIRON ROMANUL

Cu toate probele pe cari le-am dat deja, guvernul liberal a declarat de fals actul citit în Camera de d. Take Ionescu și emanând de la guvernul unguresc, act care dovedește că guvernul român a dat unei Puteri streine documente cu cari să se lovească în oameni și așezămintele rominești de peste munți.

Un redactor al nostru plecat în grabă din Sibiu, ne aduce următoarele documente apărute ieri în *Tribuna*, organul oficial al partidului național român din Transilvania și Ungaria. Aceste acte emanând de la autorități, având un caracter oficial, nu vor mai lăsa nici o îndoială despre mișeleșul act comis de guvernul nostru.

Facem un apel la toți oamenii ce simt rominește spre a spăla pata pusă pe renumele țării de șeful cabinetului, spre a alunga acest guvern de miserabili.

Nu pot fi divergențe de păreri de politică externă, căci nu ne amestecăm în actele unei Puteri streine, ci înfierăm faptul mizerabil de a comunica, fie chiar unei Puteri amice, acte păgubitoare fraților noștri de sînge.

Iată, cît pentru azi, scrisoarea adresată *Tribunei* de părintele Voina, protopop în Brașov și președinte al Eforiei școalelor de acolo:

D-le Redactor,

Brașov, 3 (15) Septembrie, 1898

„*Timpul*” în No. 192 cu data 3 (15) curent publică o notiță de lamurire prin care spune că eu am dat d-lui Take Ionescu actele mult discutate în chestia școalelor noastre din Brașov. „*Gazeta Transilvaniei*” apărută chiar acum reproduce în întregime notița „*Timpului*” și prevăd că și alte ziare de ale noastre vor reproduce-o pentru descoperirea ce o cuprinde.

Ast-fel—fără voia mea—chestiunea mult discutată a **pretinsului act fals** s'a reluat într-o formă care mă pune pe mine în primul plan, și îmi impune ast-fel, ca să mă de-lar și eu, care pînă acum am tăcut. Trebuie să o fac cu atît mai virtuos, cît un ziar de aici de la noi („*Tribuna Poporului*” în Nr. 92) m'a numit pur și simplu **fabricant de acte false**.

Reputațiunea mea deci nu-mi permite să mă tac și de aceea vă rog să bine-voiți a da loc în coloanele „*Tribunei*” espunerii întregii chestiuni.

Mărturisesc sincer, că nu bucuros fac aceste destăinuiri, căci o să cauzez multă supărare Mitropolitului meu—carele și așa are destule necazuri pe capul său—dar mă mîngîiu cu aceea, că Excelența Sa sigur va vedea, că eu am trebuit să vorbesc, dacă vreați să nu trec de un om mișel, ceea ce cred, că nici însuși Es. Sa nu ar dori ca un subaltern al său să treacă de un **mișel pe nedrept**.

Iată starea faptică a lucrului:

În Marțea Săptămîinii Patimilor, 31 Martie a. c. D-nul Partenie Cosma din Sibiu mi-a adus la Brașov actul **pretins fals** din partea Esc. Sale Mitropolitul din Sibiu eu îndrumarea, ca să caut în arhiva Bisericii Sf. Nicolae din Brașov acele documente, ce se cuprind în acel act, căci după Paști va veni D-nul Ieszensky Sándor la Sibiu în această cestiune și ar vrea să le aibă pe atunci.

Acest act mi s'a predat și s'a cetit în prezența D-nilor **Valeriu Bologa**, dirigentul Filialei Albina, **Stimon Damian** avocat și **Petru Nemeș** notar public regesc. Actul mi l-a dat mie spre scopul arătat mai sus și îl posed și acum scris în limba maghiară. Necunoscînd eu limba maghiară de cît foarte puțin, l-am rugat pe D-nul director gimnazial **Virgil Onișu** să mi-l traducă, ca să pot căuta în arhivă documentele referitoare la despăgubirea (râu botezată subvențiune) ce avea și are Biserica dreptul să o primească de la Statul român.

D-nul Ieszensky Sandor însă a sosit la Sibiu în 1 Aprilie st. v.; documentele deci nu le-am putut trimite, căci nu le pregătisem, dar am trimis telegrafice unele des-lușiri, ce mi se cereau din partea Ex. Sale tot pe cale telegrafică.

În 10 Aprilie am primit ordinațiunea D-lui ministru Wlassits trimisă din partea Venerabilului Consistoriu, Eforiei școlare din Brașov.

Fiind membru al Sinodului arhidieceșan, ce se ține în Dumineca Tomii, am luat ambele acte cu mine la Sibiu, unde le-am consultat cu **cei mai marcanți membri ai Sinodului**.

Din această consultare a urmat, ca eu să consult întreaga afacere cu un avocat distins din România, ca biserica Sf. Nicolae din Brașov să întenteze proces Statului român spre a-și revendica drepturile, ce le-a avut în secolii trecuți, căci de prescrierea acestor drepturi acum nu mai poate fi vorba, îndată ce ele au fost recunoscute în anul 1859 cînd s'a continuat cu plătitura unei despăgubiri anuale.

Avînd biserica Sf. Nicolae în 13 Aprilie a. c. un proces cu Eforia Spitalelor civile din București în afacerea pădurii muntelui Sf. Ilie, am reprezentat eu biserica înaintea Tribunalului din Ploești.

De aci m'am dus la București, să-l consult pe D-nul Take Ionescu în afacerea procesului ce voiam să începem cu Statul român.

În 14 Aprilie am vizitat pe D-nul Take Ionescu la București. L-am aflat bolnav și culcat pe pat. I-am espus întreaga situațiune. I-am cetit actul **pretins fals**; i-am citat toate documentele (nu numai cele cuprinse în acel act); i-am desfășurat întreg istoricul așa **reu numitei subvențiuni**, și fiindcă D-sa era bolnav, i-am scris eu cu mina mea toate notițele precum și **două copii, scrise tot de mina mea**, de pe ambele acte ministeriale, ca să le studiasse și apoi cînd va putea să-mi spună părerea D-sale.

Nu i-am dat d-lui Take Ionescu copii de pe acte, ca să le folosească în Camera României, dar nici nu i-am zis, ca să nu le folosească spre alt scop, ca un lucru de la sine înțeles. Dar, ca să fii sincer, trebuie să mărturisesc, că nu i le-am dat nici sub vre-o discrețiune, căci **zică cine ce va zice**, nici eu nu le-am primit sub discreție—deși se susține aceasta.

Acum sunt sigur, că Es. Sa Mitropolitul mi-a trimis actul din cestiune sub discrețiune, dar cel ce mi l'a dat mie a uitat să mi-o spună aceasta, și dovada cea mai bună, că este așa, cum susțin eu, este împrejurarea, că actul din cestiune mi s'a predat în fața a trei bărbați, ceea ce nu se face cînd e vorba de discrețiune.

Eu nu pot să-i reproșez D-lui Take Ionescu absolut nimic, căci nu i-am zis, că spre alt scop să nu folosească actul, dar trebuie să constat și aceea, că nici nu i-a m dat eu vre-o însemnătate deosebită aceluși act. Ma surprins, ba pot zice, că m'a și îngrozit, cînd am văzut ce însemnătate se dă aceluși act, dar nu în ceea ce mă privește pe mine, ci în ceea ce privește pe alții.

Acum, fiindcă am început să vorbesc, voi vorbi pînă în capăt. Vreați să se facă lumină deplină, ca să nu mai aibă nimeni curajul, ca cu sofisme să încerce a încerca proveniența actului din cestiune.

Știu, că o să atrag asupra-mi supărări și admonițiuni mai înalte, dar cinstea mea prețuește mai mult ca supărarea orî și cui.

Actul din cestiune emanează din gremiul (cabinetul) prim-ministrului ungaric și ca să nu mă încapă nici o îndoială despre aceasta — deși eu regret dar n'am ce să fac — public următoarea hîrtie a Ex. Sale Mitropolitul Miron Romanul adresată mie. Iată-o:

Parohului bisericii Sf. Nicolau din Brașov-Scheiu, P. O. D. protopresbitor onorariu Vasiliu Voina

No. 30 Pres.

Preaonorate D-le Protopresbiter!

Domnul Take Ionescu deputat în Camera Romîniei a cetit într'una din ședințele din urmă ale acelei Camere, două acte OFICIALE, UNUL DIN GREMIUL PRIM-MINISTERULUI REG. UNGARIC, iar altul de la ministrul reg. ung. de culle și instrucțiune publică, emise ambele la adresa mea, DINTRE CARİ CEL DINTĂU ȚI S'A COMUNICAT P. O. D-TALE PRIN OMUL MEU DE INCREDERE, D-l Partenie Cosma sub discrețiune, cu puncte de minecare la adunarea datelor și documentelor privitoare la două moșii, ce le-a avut oare-cînd biserica din Brașov-Schetu, dăruite de principii ai Romîniei, iar altul s'a trimis de la consistoriul de aici sub 9 Aprilie a. c. No. 3270 Scol. la adresa Eforiei școlare din Brașov în afacerea cu subvențiunile școalelor centrale de acolo primite ani de ani de la guvernul Romîniei.

Abta mai poate încăpea îndotală, că ambele aceste acte numai prin o mare indiscrețiune din partea P. O. D-tale a putut să ajungă în minți incompetente, spre mare compromitare a organelor noastre bisericesti în ceea ce privește secretele ofciului și mai ales discrețiunea obligată între orî-ce împrejurări; drept aceea cu mare neplăcere mă aflu silit a Te provoca în modul cel mai serios, ca cel mult pînă Luni în 11 (23) a curentei să-mi faci în scris mărturistire sinceră: în ce chip a venit de la P. O. D-ta AMBELE ACTE din cestiune în minți incompetente și anume în ale numitului d. deputat din Camera Romîniei, și ce a fost motivul de a se comite o ast-fel de indiscrețiune compromițătoare pentru administrațiunea noastră bisericască.

Sibiu, 7 (19) Maiu 1898

Miron Romanul m. p.

Archiepiscop

La aceste am să mai adaug numai puțin.

Nu-mi convine, că în cestiunea aceasta joc un rol însemnat, dar vorba Romîniei, am intrat în dans, trebuie să joc pînă în fine și asigur pe orî-cine, că în cestiunea aceasta știu încă multe — de care nu se teme nimeni — și la necesitate voi face us de ele fără cea mai mică șfială.

Cu stimă

Vasile Voina

prot. ep. și paroh

